

Панайот и Любомир Пипкови и град Ловеч

автор Пенка Чернева

Името на град Ловеч е свързано с музиката от най-древни времена. Преминаващите европейци се впечатлявали не само от красивата му природа, но и от музикалните умения на жителите му. Песни и свирни на самоуки надарени музиканти огласят околностите на Ловеч- „Стратеш”, „Баш бунар”и „Липака”. От тях в средата на XIX в. до Освобождението поз известни съчинители и изпълнители на стари ловчански песни са : Васил Хаджистоянов, Косто Петков-Шондрата, Тодор Цочов, Цачо Абаза, Томчо Шопчето, Иванчо Главанов. Безкористна и голяма е музикалната дейност на даскал Никола Ковачев, на Мирю Павлов и Петко Мачуганов, създали първите малки инструментални състави около 1868 г. Организирана музикална дейност в Ловеч започва едва след Освобождението. Музиканти специалисти по това време в града няма. Първите сложили начало на класическата музика и обогатили музикалния живот в Ловеч са военните капелмайстори на професионалния военен духов оркестър в Ловеч чехите-Август Цепел, Франц Щрос и Вилиам Скарланд, работили в Ловеч през периода 1880-1903г. След тях, от лятото на 1904 г. първият българин военен капелмайстор в Ловеч е Панайот Пипков.

През 1888 г в Ловеч става учител по музика със специално музикално образование руснака-емигрант, академик Алексей Шулговски, който се заема с музикалното нотно оgramотвяване на учениците. Заедно с ловчалиите Христо Цоев, Атанас Антипов, Христо Терзиев и Петко Кокилев той създава през 1890 г. първият голям оркестър от около 20 – тина души с името „Арфа”. Те изнасят своите концерти в джамията до Покрития мост, използвана за тази цел до построяване и откриване през 1905 г. на читалищното здание на ловчанското читалище „Наука”. Документално това се потвърди от запазените в Териториален архив Ловеч архивни документи на читалището. Този състав съществува до 1897 г.

От запазени писма и протоколи във фонда на читалището става ясно, че след него през 1898-1899 г. е съществувал оркестър с ръководител Иван Терзиев. Година по-късно с писмо от 5 октомври 1900 г. той информира настоятелството на читалище „Наука” в Ловеч , че ”в заседанието си на 3 октомври членовете на оркестъра избраха за свой ръководител г-н Пипков, поради което се освобождавам от всякаква отговорност за повреждане на инструментите.”

В културните събития и концерти в града по това време активно се включват и г-ца Лидия Диим, преподавателка в Американския колеж и момичета от колежа, госпожиците Елза и Фрида Гут, завършила пиано в Дрезденската консерватория.

Семейство Гут има изключителен принос за развитие на музикалната култура в Ловеч, всички те свирят на пиано, имат първото частно пиано в Ловеч, а в дома̀т им постоянно се музицира и се събират ловешките музиканти. Освен трите им дъщери- изключителни пианиски, единият син свири на виолончело, а другият- Виктор Гут става композитор и известен ловешки музикант. Но това е друга голяма тема.

От всичко това е видно, че двигатели и средища на публичния музикален живот в Ловеч от средата до края на 19 в. са: военните духови оркестри, училищата, църквата и читалището. Важна роля в музикалния и културен живот на Ловеч през следващите години играят ловчалии, завършили образованието си в чужбина. Това са не само музиканти, но и цялата тогавашна градска интелигенция, лекари, инженери, донесли всичко впечатлило ги в чуждестранната култура.

Решителен тласък за развитие на музикалното дело в Ловеч дава Панайот Пипков. Той е роден на 21 ноември 1871 г. в гр. Пловдив. Семейната среда, в която расте е изключително музикална. Баща му- кларнетиста Христо Пипков е един от първите наши музикални педагози, а майка му свири на пиано. От ранна възраст учи цигулка, свири в хора на Георги Байданов, пише стихове и мечтае да стане артист. Петокласно образование получава в Пловдив, но поради финансови трудности прекъсва образованието си. От 1887 г. се включва в пловдивската любителска театрална трупа, а от 1889 г. е в различни столични трупи, между които от 1891 г. и драматичната трупа „Сълза и смях”. В тези години той започва да композира и постепенно музиката взема връх в неговите разнородни дарби. Със съдействието на артистите през 1893 г. получава стипендия на МНП и заминава да учи музика в Миланската консерватория. След две години стипендията му отпада и той се връща в България, където отбива военната си служба и след това последователно е диригент на музикалните дружества „Гусла” във Варна и „Лири” в Русе. По това време написва една от най-хубавите си пиеси за пиано „Садила Динка босилек” и вече е назряла идея в него за създаване на опера с исторически сюжет. През август 1900 г. се установява в София, където има намерение да стане диригент на оркестър, но той не се сформира. Решава да стане учител във Варненско училище, но министър на просвещението по това време е ловчалията Димитър Вачов и той му предлага Ловеч. Така, Ловеч получава наистина големия шанс за музикално просвещение и развитие на музикалната култура, присъща по това време само за най-големите градове. Пипков пристига в Ловеч през есента на 1900 г. като учител по музика в Ловчанското петокласно мъжко училище. По същото време, според спомените на неговия ученик, по-късно краевед и дарител Ненчо Рашов, училището се премества от Харманското в новата сграда.

Добил сериозна музикална подготовка в Италия, амбициозен и вискателен към работата си той веднага с идването си увлича местните граждани и ученици. Първата му работа е да подбере деца за училищния хор, създаден от предходните учители по музика в училището- Христо Цоев и Атанас Антипов. Създава и ученически църковен хор при църквата „Св. Богородица“. Според Ненчо Рашов през тези години „за седем-осем хилядния малък Ловеч не е обикновено явление след 1900 г. да има два ученически хора, работнически и църковен.“ В спомените си той пише за първите си впечатления от новодошлия учител по музика: ”Никога не ще забравя появянето му на вратата на класната стая- висок, красив, млад мъж с къдрава коса и засукани нагоре, по италиански мустаци, представен ни от директора Христо Бръмбаров.“ До преклонна възраст неговият ученик пази спомена за този ден, в който той ги омайва с външност, с приятен глас и много познания за музиката, за Милано и Миланската скала, за немските класици и за много други музиканти и изпълнители. „Нашият учител по музика разказваше с такова увлечение, че и тези деца, които до този момент не проявяваха интерес към предмета пеене, започнаха с радост да очакват този час.“ Освен като много добър педагог (преподава пеене по ноти в онова време), той впечатлил малкия Ненчо и с изключителните си музикантски способности: „Беше щастие да пеем в хор, ръководен от Панайот Пипков. Прицизен в работата си той не допускаше ни най-малко невярно интониращи на тонове, веднага хващаше „фалшификатора“. Бе отличен цигулар толкова, че своите песни свиреше двугласно и пееше трета партия.”

По-нататък в спомените си той подробно разказва за участието си в ученическия хор и за Пипковите часове по пеене: „При хубаво време Пипков обичаше да ни извежда в часа по пеене на разходка на открито. Любими места бяха местата около Черния и Белия паметници.”

Пипков още с идването си става ръководител и на нов градски камерен оркестър от 11 души-5 цигулки, 2 виоли, виолончело, контрабас и 2 флейти. Той не дирижира стоейки прав, а ръководи оркестъра свирейки първа цигулка. От този състав той създава и струнен квартет, в който той е първа цигулка, втора е – Илия Краев, виола- Петко Диков и виолончело- Стефан Попевстатиев. Те изпълнявали пиеси от Хайдн, Моцарт, Шуберт, Менделсон и др. Според ловешкия музикант Христо Недков това е първият състав от този род в Ловеч, създаден пет години по-късно от първият такъв в България струнен квартет на проф.Иван Шишманов и слага началото на художественото камерно музициране в Ловеч.

Интересен щрих от характера на П. Пипков проличава от неговото мнение в запазено писмо по дискутираната тема за изготвяне на правилник, регламентиращ отношенията между ново създадения от него оркестър и читалището в Ловеч.

През ноември 1900 г. той намира това за „дело преждевременно, тъй като оркестър още не съществува , а само една любителска група, която едва-едва започва да гледа работата си присърце и която трябва според моето скромно мнение да си остане независима от всякакви официални задължения спрямо читалището, до тогава до като числото на участниците се увеличи с още няколко такива, а най-вече до тогава до като сами почувстваме нуждата от изработване на подобен Правилник. Инак работата ще заприлича на българската поговорката: ”Кон не видял, крака замахал.”

За радост, освен спомени, макар и малко са запазени документи в Държавен архив-Ловеч за тези важни събития за музикалната история на града ни. Кореспонденцията между Пипков и читалищното настоятелство от есента на 1900 г. потвърждава, че на 17 септември 1900 г. е съставен към оркестъра и Любителски певчески хор.

Първият съвместен концерт на хора и оркестъра става на 16 декември 1900 г. в залата на Окръжния съд. От запазената кореспонденция е видно, че цената на билетите варира от 60 ст. до 3 лв. и със събраната сума организаторите настояват да се купи пиано за нуждите на оркестъра. За този концерт в спомените си родолюбивия ловчалия Ненчо Рашов пише: „В Ловеч нямаше театрален салон, а за такъв беше приспособена Меджиде джамия, като ѝ махнаха викалото. Взискателният към работата си Пипков не пожела да изнесе концерт в такъв лош салон и издейства залата на Окръжния съд. Стана небивало музикално събитие за град Ловеч.” В писмен отчет на разпоредителната комисия за приходите от проведения концерт и анализ на станалото събитие четем: „Ний, ако и да се считаме съвсем независими от читалището, обаче необходимо е то да се счита като покровител на тоя любителски хор и оркестър и да се притичва на помощ в мъчната ни благородна задача: да облагородяваме слухът и да възпитаваме душата на гражданите чрез музиката- задача каквато чини ни се преследва и самото читалище в своя устав. Като се ласкаем,че ще бъдем добре разбрани в нашите най-искрени намерения и желания за съществуването на любителския хор и оркестър, обичаме да вярваме, че и читалищното настоятелство ще употреби своето морално влияние за закрепването на това любителско тяло.” В отговор читалищното настоятелство благодари на г-н Пипков и участниците в концерта за предоставената сума от 222 , 20 лв. и им изказва явна благодарност чрез медиите.

От учебната 1902/1903 г. П. Пипков основава и ученически оркестър при местното петокласно мъжко училище „Йосиф I”.

В началото на 1903 г. той организира и разширява градския смесен хор (70 мъже и 30 жени), който заедно с оркестъра дават на 7 юли 1903 г. голям концерт в чест на своя ръководител. В репертоара му влизат песни и хорове от опери на Верди, на Римски-Корсаков, както и негови песни и маршове.

Пипков учителствува 4 години в Ловеч, където на 9 май 1901 г. композира паметния до днес Химн на българската писменост и култура „Върви народе възродени“. Песента се ражда спонтанно в час по пеене, когато учителят Пипков, вижда как един от учениците му вгълбено чете стихотворението на Стоян Михайловски. Той взема тебешира и още преди урока да е свършил, написва нотите на музиката на черната дъска. В статия от 1942 г. Пипков се връща в спомените за този ден: „Малко преди 11 май, стар стил на учебната 1900/1901 г. имах час по пеене в третите класове на Ловчанското петокласно училище. Трябваше да напиша нова песен за учениците, но нямах подходящ текст и реших да прекараме часа в изпитване на разучавани вече песни...Написването на музиката – продължава той- за четири еднородни гласа не трая повече от 15 минути, обаче за пръв път в живота си почувствах нужда от повече ръце. Имах на разположение тридесет минути да я разучим поотделно и опитахме дружно. След първото ѝ изпяване удари звънецът. Но, учениците, повечето от тях мои хористи, ме помолиха да прекараме междучасието в изпяване на новата песен. Те дори не изчакаха моя отговор, а запяха с такава сила на прелели от възторг детски гласове, че всичият шум от настъпилото междучасие заглъхна. Учители и ученици се трупаха пред вратата на класа, за да слушат каквото не бяха чули до този ден. На излизане ме пресрещна директорът Христо Бръмбаров и стискайки ръката ми каза: ”Г-н Пипков, никога не съм се надявал, че в нашето скромно училище ще се пеят такива хубави песни. Този химн истински възвеличава делото на нашите просветители и няма да мине много време и той ще звучи във всички големи и малки училища на нашето отечество.” Предсказанията му се сбъднаха, защото година по-късно този химн се пееше във всички наши училища.”

През лятото на 1904 г. Пипков напуска учителската професия и преминава на военна служба като капелмайстор на духовата музика на 34 –ти пехотен Троянски полк. За този период, за неговия талант, работохолизъм и възискателност неговия ученик Ненчо Рашов си спомня: ”Той организира този оркестър с невъзможни за употреба инструменти. Пипков работеше с въодушевление. Музикалната интелигенция в града бе във възторг от стегнатото и прелестно изпълнение на маршовете, между които имаше и негови...Гражданството видя в Пипков не само учител по пеене, а го прецени като човек с дарба, защото музиката се чу на широко, децата на улицата подемаха училищните песни.” За трудностите и лошите инструменти намираме данни и от запазената кореспонденция с читалищното настоятелство.

От запазените за наша радост, пожълтели от времето листи се налага и тъжният извод, че още с идването си, с всеотдайната си и безкористна работа Пипков започва да дразни някои ловешки музиканти.

В писмо от 16 март 1901 г. Иван Терзиев пише до читалищното настоятелство: „Известно ви е, че през миналата 1899 г. бях ръководител на тукашния читалищен оркестър. През това време, съвместно с читалищното настоятелство, доставях разни ноти от странство за оркестъра...” По-нататък в писмото той иска да му бъде възстановена сумата от 5,20 лв., която той е изразходил за доставяне на ноти. Година по-късно продължава да се пише за това и в писмо от 21 март 1902 г. той намесва в тази история и бившия председател на читалището г-н Кършовски, с когото се подписали при предаването на прословутите изчезнали нотни листи и пише: ”Вън от това, още миналата година, когато упражненията на Пипковия хор и оркестър ставаха в Никифоровата къща, забелязах, че поменатото парче „За царя и отечеството” се намираще в съжалително състояние, разхвъргано лист по лист между другите ноти, с които разполагаше г-н Пипков. Това положение зная, че е така.”

Пререкания и напрежение прозират през тези години между Ив. Терзиев и читалищното настоятелство, в което е замесено и името на Пипков. Запазени са писма, писани в продължение на повече от три години по изключително дребнави поводи, като липсата на нотни листи и свитъци от музикални пиеси и списания, ползвани с години от Терзиев от читалищната библиотека. Тази история стига до медиите и до Ловчанска митрополия, която в отговор от 1904 г. отказва да взема отношение по светските дела на вече свещеник Иван Терзиев. Вероятно цялата тази омерзителна история е направила Пипков доста по-предпазлив, защото в разписка, подписана и писана от него на 20 октомври 1902 г. четем, че той приема от читалището един контрабас и една виола с лъковете им.

Човек принципен и точен, възискателен и критичен към себе си, не правещ компромиси, Пипков трудно се е вписвал в тези интригантски среди. Това проличава и през следващите години от живота му.

Ловеч безспорно получава много от Пипков, но наред с всичко горе казано, тук в Ловеч и Пипков прекарва едни от най-хубавите и плодородни години от живота си. През 1901 г. се задомиава за красивата ловчалийка Надка (Натя) Стефанова, негова колежка учителка и хористка в градски хор. Тук, край р. Осъм се раждат и двамата му сина-Христофор (1902 г) и Любомир (1904 г.) Тук, вдъхновен от омайната ловешка природа, от децата, от негови ученици и от народните песни на този край, създава три книжки с училищни хорови песни, маршове и китки от народни песни, мелодии за черковно пеене. Написаните в Ловеч училищни песни на Пипков го правят най-изявения творец в този жанр в началния период на българската композиторска школа. Тук написва маршовете: „Стига вече да търпим, народе мой”, марша на Ловешкото юнашко дружество „Осъмски юнак”, „Напред в бой“, марш на 34-и пехотен Троянски полк, „Красна весела градина”, ”Робство”, „Жив е той”, „Вдовица”, всички по негови текстове.

Още през 1899 г. когато е ръководител на музикално д-во «Лира» в Русе той е вдъхновен да напише либретото на историческата драмата «Иванко» от Васил Друмев, но не е могъл да осъществи тези си намерения. До тогава няма българска опера. За първа такава се смятат оперните сцени от «Сиромашкинята» на Емануил Манолов от 1900 г. През 1903 г. у Пипков отново назрява идеята за опера с исторически сюжет с името „Иван Александър“, посветена на Ловеч. Пред свои ученици той споделя, че смята да изобрази с музика природата, реката, пеенето на славеите на „Стратеш“, дори крякането на жабите край „Баш бунар“. Но, и това остава само мечта...

Защо Пипков напуска през 1906 г. така любимия Ловеч, където е бил щастлив и в личния и в творческия си живот, можем само да допускаме. Сигурно е, че големият град го е привличал с по-големите възможности, но много вероятно е тук да е останал неразбран. Човек с неговия артистичен, свободолюбив дух и пряк характер не се вмести лесно в нечистоплътните и груби понякога порядки на официалните среди.

Установява се в София и работи като учител по пеене в Първа и Втора девически гимнази, едновременно ръководи любителски хорове и оркестри, известно време е редактор в сп. „Театър и музика“. През войните за национално обединение (1912-1918) е капелмайстор на военен оркестър. През 1918 г. е диригент в Свободния театър, където поставя оперетите „Царицата на чардаша“ от Имре Калман, „Розата на Стамбул“ и „Есенни маневри“. От 1919 г. е първият диригент на работническия хор „Георги Кирков“, а през 1920 г. е хормайстор на Народната опера в София, от 1923 г. артист и музикант в Софийския драматичен театър. През периода 1924-1930 г. е капелмайстор на Градската духовна музика към Столична община. През всичките тези години той продължава да пише и твори. През 1908 г. написва пиесата за пиано „Самодивски танц“. През 1909-1910 г. създава оперетите за деца: „Щурец и мравка“ и „Деца и птички“. През 1911 г. написва „Приветствена кантата“ за хор и оркестър по текст на Вазов за първия славянски конгрес в София, с която спечелва конкурс на МНП, пише музика и към постановките на Народния театър. През 1927 г. завършва единствена достигнала до нас опера „Загорка“, а операта „Руска“ е изгубена.

През 1924 г. ловешкото музикално дружество „Кавал“ устройва в Ловеч юбилейна вечер, посветена на 25 години музикална и композиторска дейност на Панайт Пипков, изпълнявайки негови хорови песни, оперетата „Щурец и мравка“ и го обявява за свой почетен председател.

През 1931 г. в София е организирано тържество по случай 60 годишния му юбилей, на което той е награден с орден „Св.Александър“.

През 1940 г. в памет на починалата си съпруга Натя, Пипков дарява 2 хил.лв за постройка на Музикален дом в Ловеч.

До края на дните си той храни чудесни спомени от нашия град и поддържа приятелски връзки със своя даровит, любим ученик Евстати Павлов, дал не по-малко от своя учител за издигане на музикалната култура в Ловеч.

Пипковата дейност оставя дълбоки следи у неговите ученици чрез личния му пример за творческа всеотдайност, възискателност, морал и десетилетия наред е пример за подражание на много от ловешките музикални дейци. Панайот Пипков умира в София от сърдечен удар на 25 август 1942 г.

Неговото име е свързано с Ловеч и през следващите десетилетия по един или друг начин. Най-ярко проявление са възстановените през 1963 г. люлякови празници „Когато люлякът ухае”.

От 1965 г. празниците в Ловеч носят името „Люляковите музикални тържества” и са обявени за културно събитие от национален мащаб. Организиран са в периода 21-29 април със съдействието на Комитета по култура и изкуство, Българска концертна дирекция, отдел “Култура и изкуство” при ОНС и ГНС –Ловеч. Не са пожалени средства и усилия да се привлекат най-известни столични състави и артисти.

През октомври 1967 г. Организационният комитет в свое заседание обсъжда в бъдеще в Ловеч да се организират специфични Пипкови музикални тържества. На заседанието маестро Кирил Киров изтъква необходимостта от среща с Любомир Пипков и Христо Бръмбаров за изясняване съдържанието на тържествата.

Така от 24 до 30 април 1968 г. се организират и провеждат Люлякови музикални тържества “Панайот Пипков”, като Седмица на българската музикална култура с председател на Организационния комитет – проф. Любомир Пипков, зам. председател – доц. Богомил Стършенев и член – Филип Кутев. Ето какво споделя тогава пред ловешките медии Любомир Пипков: „Със задоволство трябва да кажа, че между градовете, които провеждат различни музикални тържества, е и родния ми град Ловеч. Тази година Люляковите тържества са на името на Панайот Пипков. Тази почит, която Ловеч отдава към паметта и делото на моя баща ме вълнува, защото точно в Ловеч между 1900-1905 г. Панайот Пипков е подтиквал музикалното развитие и култура на града, създавал и укрепвал е хоровото дело. Не са малко заслугите му за създаване на оркестър, подтиквал е църковното пеене, оглавявал е военни духови оркестри и най-важното-отрано се е обърнал към децата и младежта...Макар и кратка връзката на Панайот Пипков с гражданите на Ловеч е допринесла много за музикално-творческото му развитие. След диригентството си в Русе и Варна, той намира буден и с родолюбиво гражданство град.”

Една от най-големите прояви на тържествата през 1970 г. е представянето на операта „Момчил” от Любомир Пипков от Софийската опера. В кратко интервю озаглавено „Отново в любимия град” Любомир Пипков на въпроса: „Как се чувствате в родния град” отговаря: „Трудно е с една дума да изразя тази смесица от чувства, които ме обземат, когато приближа Ловеч или оставам за известно време да живея в него. Аз приличам на един блуден син, който след дълго странстване се е завърнал отново в своето детство към мястото, където се е родил. Отново виждам „Стратеша”, който в моето въображение винаги е бил най-високата планина в България, отново виждам Осъма, който беше най-дълбоката река, отново виждам тази зеленина и люляците, които като легенда са били винаги в моето въображение. Всичко това много, много ме вълнува.”

През 1974 г. в рамките на тържествата е проведена и вечер за творчеството на Любомир Пипков, по случай 70-годишнината му. Дни след като се прибира от Ловеч - на 9 май 1974 г. у дома си в София внезапно умира патрона на ловешките празници - проф. Любомир Пипков.

Следващите Люляковите музикални тържества проведени през 1976 г. се именува вече „Панайот и Любомир Пипкови”, а председател на Организационния комитет е н.а. Димитър Петков- председател на Съюза на българските композитори и директор на Софийската народна опера.

През 1978 г. тържествата са открити с концерти на Плевенския Симфоничен оркестър и Градския хор „Панайот Пипков” в Ловеч, а са закрити на 29 април от Софийския камерен хор „Любомир Пипков”, с ръководител Васил Арнаудов, посрещан в Ловеч винаги с изключителен интерес. Ето и част от неговите впечатления: „Нашият хор е традиционен участник в Люляковите музикални тържества в Ловеч. Още от създаването на фестивала ни свързва много тясна творческа връзка с председателя на Организационния комитет- Любомир Пипков. Той чувстваше своето присъствие тук като една от най-големите си обществени задачи. Обичаше фестивала, грижеше се за него и тази обич се пренасяше и върху изпълнителите. Ние не можем да забравим присъствието на Любомир Пипков. Хубаво е, че фестивала е адресиран повече към младежта. Хубаво е, че той вече има традиции, има история. Хубаво е, че на този празник звучи изключително българска музика...” В интервюто си той отбелязва, че трябва да се запази физиономията на фестивала - да бъде тържество на музиката, а не смесица от изкуства- театър, куклен театър и пр. Има какво да се пожелае и в организацията. И пита нещо много важно : ”Защо да няма паметник на двамата- баща и син Пипкови в Ловеч? След завършване на фестивала, рано сутринта минах през къщата на Пипкови, обаче пред паметната плоча на тези големи български композитори нямаше нито едно цвете...”

Този благодарност, макар и доста закъсняла бе изразена на 9 май 2011 г., когато Община –Ловеч и СОУ „Панайот Пипков” откриха паметник-барелеф на Панайот Пипков в двора на училището, по повод тържествата за 110 годишнината от създаване на Химна на българската просвета и култура.

За ролята и влиянието на баща и син Пипкови за оформяне и развитие на облика на музикалната култура в гр. Ловеч говори в словото си при откриването на Люляковите музикалните празници през 1980 г. председателят на Организационния комитет Димитър Петков: „Люляковите музикални тържества „Панайот и Любомир Пипкови” стават утвърдено културно събитие за града и за страната. Пренесли в своето развитие музикалната традиция на Ловеч, те стават празник на звучната българска музика за деца и юноши, празник на всички почитатели на музикалното изкуство. Благодарение на Любомир Пипков като председател на Организационния комитет, традиционните Люляковите музикални празници стават тържества на българската музикална култура, при които гостите и гражданите на Ловеч се срещат с голямото българско творческо и изпълнителско изкуство, едно от главните средства за естетическо възпитание.”

По време на тържествата е изнесен изключителен камерният концерт под надслов: „В памет на Любомир Пипков” с участието на Марта Деянова, Снежина Гълъбова, н.а. Лиляна Барева и н.а. Боян Лечев. Блестящо, както винаги се представя Софийски камерен хор “Любомир Пипков”, с ръководител Васил Арнаудов. Подбраният с голяма взискателност репертоар, включва творби от Л. Пипков, Ал. Райчев, Ф. Кутев, Ал.Текелиев и др., чиято интерпретация и изпълнение са забележителни и впечатляващи.

На 24 април 1982 г. в Дома за политическа просвета /днес Сметна палата/, е проведена съвместно с СБК и ИМ при БАН, научна сесия „Приносът на Панайот Пипков в музикалната култура на България”.

От 18 до 20 октомври 1984 г. в Ловеч се провеждат тържества, по случай 80 годишнината от рождението на Любомир Пипков. Малко преди тържествения концерт за начало на тържествата, в камерната зала на театъра е открита фотоизложба с над 150 големи фотоси, проследяваща документално основни моменти от житейския и творчески път на Любомир Пипков. В нея за пръв път са показани скици и карикатури за композитора, както и факсимилета от страници на негова мемоарна тетрадка с поетични и белетристични творби. Показани са и документални филми за него от неговият зет Рангел Вълчанов.

В рамките на тържествата е проведен и „Творчески разговор за Любомир Пипков”, в който участват известни музикални дейци и критици като: гл. редактор на сп. „Българска музика” Димитър Зенгинов, проф.

Крум Ангелов, доц. Иван Хлебаров, Иван Везнев, ловешкият диригент и композитор Кирил Киров и др.

Всички те изтъкват ролята на Любомир Пипков за представянето на българската музика на достойно място по европейските и световни музикални сцени, за дълбоката връзка на композитора с родния му град и ролята му като идеолог на облика на Люляковите музикални тържества. Зам. директора на музикалното училище в София- Галин Калинков прави предложение за организиране на конкурси в Ловеч за изпълнения на творби от Любомир Пипков. В творческия разговор се дискутира и по-нататъшното развитие на ловешкия фестивал. На концерт-рецитал „Непознатият и близкият Пипков” са изпълнени негови клавирни произведения за пръв път, а актьорът Бочо Василев чете откъси от непознати до момента есета и спомени на композитора.

В словото си за Любомир Пипков, проф. Алаксандър Райчев – председател на СБК отбелязва: „От своя баща Любомир Пипков бе наследил скромността и родолюбието, артистичността и голямото дарование. И ако на Панайот Пипков историята отреди място на един от първите, които посяха златните семена на нашета композиторска школа, то Любомир Пипков имаше щастливата съдба да бъде един от малцината, които създадоха националната музикална класика и широко отвориха вратите на българската музика по света. За неговия оригинален личен стил още в първия му творчески период учителят му – големия френски композитор Пол Дюка възкликва: „Пипков, Вие изравяте от земята един нов стил.”

За големите заслуги на баща и син Пипкови за принос в културата на Ловеч и България те са провъзгласени за Почетни граждани на Ловеч (посмъртно) на 3 май 2001 г.

Днес името на Панайот Пипков носи едно средно училище и една улица в Ловеч, както и градския смесен хор при читалище „Наука 1870”- Ловеч.